

“Başbakan Yardımcısı Sn. Mehmet Şimşek TÜSİAD Ziyareti” Açılış Konuşması

Erol Bilecik- TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı

07 Eylül 2017, İstanbul

Sayın Başbakan Yardımcım, Değerli Müsteşarım, Değerli Başkanlar, Değerli Genel Müdürler, Çok Değerli TÜSİAD Üyeleri, Değerli Konuklar,

Türkiye’nin içinden geçtiği bu kritik dönemde, ekonomimizin ihtiyacı olan reformlar ve Türkiye’nin yeni büyüme modelini tartışmak amacıyla buradayız. Hoş geldiniz.

Sayın Başbakan Yardımcım,

Yoğun gündeminize rağmen bizleri kırmadan toplantımıza teşrif buyurmanız, bizleri onurlandırmıştır. Size şahsım, Yönetim Kurulum ve TÜSİAD adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli Konuklar,

Bugün, sizlerle ekonomimiz ile ilgili çok özetle tespitlerimi paylaşırken, bu konunun en önemli olan bileşenleri olduğuna inandığım Dijital Dönüşüm, Eğitim sistemi ve Avrupa Birliği & Gümrük Birliğinden de söz edeceğim.

Değerli Konuklar,

Uzun zamandır Türkiye’nin rekabet gücünü artırması ve küresel ekonomide daha fazla hak ettiği yeri alabilmesi için gerek duyduğu acil reform ihtiyacından bahsediyoruz. Bu yönde çağrılar yapıyoruz. Son birkaç yıldır siyasi gündemde ki yoğunluk, çoğu zaman ekonomi tartışmalarını geride bıraktı.

Geçtiğimiz birinci çeyrekte büyüme olarak yakaladığımız %5 rakamı, iş dünyası olarak bizleri çok memnun etmiştir. Ancak bu büyüme rakamlarının kesintisiz sürdürülebilir olmasını arzu ediyoruz. Bu çerçevede büyüme potansiyelimizi sınırlayan yapısal sorunlarımıza daha fazla odaklanılması gerektiğini düşünüyoruz. Hızla değişen, dönüşen dünyaya ayak uydurmak hatta yakalamakta da güçlük çekebiliyoruz. İhtiyacımız olan, 4. Sanayi Devrimi Çağının gereklerine uygun nitelikli ve sürdürülebilir büyümedir.

Eskiden gelen mevcut sorunlarımızı çözmek için, yoğun olarak reformlara ihtiyacımız var. Reformlara, aynı zamanda demografik değişimlerle, dijitalleşmeyle ve küresel ekonomik düzenin yeniden yapılanması ile değişen dünyaya uyum sağlayabilmek için de ihtiyacımız var.

Değerli Başbakan Yardımcım,

Dünya vizyonu ve Türkiye Ekonomisini yönetme deneyimiyle siz ve ekonomi yönetim ekibiniz bu açılardan iş dünyamızın tam güvenine sahiptir. TÜSİAD olarak sizlere her zaman iş dünyasının beklentilerini paylaşmayı ve ülkemizi daha güçlü görmek adına düşüncelerimizi paylaşmayı ana sorumluluğumuz olarak görüyoruz.

Doğal olarak ekonomiyi en çok belirsizlikler olumsuz etkiler. Öngörülebilir ve denetlenebilir şeffaf yönetim anlayışı yatırımcıya en çok güven veren yapıdır. Son yıllarda, ülkemizde hain bir darbe girişimi ve terör olayları gibi ciddi belirsizliklere neden olan, pek çok talihsiz olay yaşadık.

Ancak bunların yanında;

- Ekonomi yönetiminde farklı söylem ve yönlendirmeler,
- Bağımsız kurumların zaman zaman siyasi atmosferden etkilenmesi,
- Piyasada belirlenmesi gereken ekonominin temel fiyatlarını etkileyebilecek açıklamalar,

belirsizliği artırıcı etkenler oldular. Bizler ekonomi yönetimimizin bağımsız kurumlarca iyi denetlenen ve düzenlenen bir serbest piyasa ekonomisi anlayışına sıkı sıkıya bağlı olmasına büyük önem veriyoruz. Gerek içerde gerekse küresel düzeyde rekabetçi ve verimli bir ekonomiye ancak böyle ulaşabileceğimizi düşünüyoruz.

Değerli Konuklar,

16 Nisan Referandumu sonrası yayınladığımız basın bültenini bu nedenle, referandum sonucu ne olursa olsun yapılması gerektiğine inandığımız reform başlıklarına ayırmıştık. Üç ana başlığımızı sizlere yeniden hatırlatmak isterim: Demokrasi, Ekonomi ve Avrupa Birliği.

Ekonominin yeni yol haritasında demokrasi, temel hak ve özgürlük alanları ve hukuk sisteminde kaydedilecek gelişmeler en önemli olumlu etkiyi yaratacaktır. Özellikle normalleşme sinyallerinin yatırımcılara verilmesinin önemini çoğu zaman vurguluyoruz.

- Zaman zaman iş dünyasına OHAL'in ekonomiyle ne ilgisi var diye soruluyor.

Yurtdışında Türkiye markamızın ve imajımızın negatif algılanmasından, yabancı yatırımcı ve iş ortaklarımızın karar alma mekanizmalarındaki etkilerine kadar pek çok madde sıralayabiliriz. Ayrıca,

güvenlik ile özgürlükler birbirleriyle çelişen değil, birbirini tamamlayan özellikler olduğunu paylaşmak isterim.

Ekonomi alanında pek çok reform başlığımız var. Öncelikle mevcut sorunlarımıza değinmek isterim:

- Yüksek enflasyon ve yüksek finansman maliyeti

Bu ikisini birbirinden bağımsız konuşamayacağımızı kabul etmemiz gerekiyor. Enflasyonu kalıcı şekilde %5 ve altına indirmeden TL cinsinden finansman maliyeti sorununu, döviz cinsinden borçlanma ihtiyacını ve kur riski sorunlarımızı çözmemiz mümkün görünmüyor.

- Son dönemde üzerinde epey baskı biriken bankacılık sektörüne ek olarak sermaye piyasalarımızı geliştirmemiz ve alternatif finansman kaynakları yaratmamız gerekiyor.
- Son derece karmaşık olan vergi sistemimizde de reform ihtiyacına kuvvetle ihtiyaç var.

Yeniliklere gelince, dünya hızlı bir dijitalleşme sürecinden geçiyor. Dijital para, dijital kimlik, Fin-Tech ve dijital bankacılık ile küresel düzeyde yepyeni bir parasal düzenine geçiş başladı. Oysa ülkemizde bu alanlarda düzenlemeler ya hiç yok ya da oldukça kısıtlayıcı. Bu gelişmelere paralel olarak dünyanın en çok tartıştığı konulardan biri yine siber güvenlik ve veri güvenliği. Nesnelerin İnterneti ve yapay zeka gibi muazzam teknolojik ilerlemelerle 4. Sanayi Devrimi de iyice hızlanıyor.

Dijital dönüşümün yaşandığı, yeni bir sanayi devriminin söz konusu olduğu bir dönemde sadece ekonomi değil, toplumlar da köklü bir değişim dönemine giriyor. Bu dönüşüme biz de ülke olarak en iyi şekilde hazırlanmalıyız. Altyapımız, sistemimiz, insanımız... kısacası her açıdan hazır olmalıyız.

Bu bağlamda **eğitim konusuna** özellikle değinmek isterim. TÜSİAD olarak gençlerimize verilecek nitelikli eğitimin hayati bir önem arz ettiğini, geçmişten bu yana her daim savunuyoruz. Eğitimin kalitesinde vasatlık, ülkemizi rekabette, toplumsal refahta geriye düşürecek ciddi bir zafiyet oluşturur. Bilimde, teknolojide, inovasyonda ve üretimde seviyemizi yükseltmeye odaklanan bir eğitim ise, inanıyoruz ki ülkemize sıçrama yaptırır. Türkiye ekonomisinin ihtiyacı olan kültürlü, özgür ve yaratıcı bireylerdir.

21. yüzyıl becerileriyle donatılan, araştıran, sorgulayan, bilimsel düşünen, inisiyatif alan gençlere her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var. TÜSİAD olarak, bu sürece katkı sunacak şekilde, fen-teknoloji-mühendislik-matematik yani STEM başta olmak üzere birçok proje yürütüyoruz, eğitim gündemini de yakından takip ediyoruz. Ülke olarak eforumuzu 21.yy becerilerini içselleştirmek ve öğrencilerimize en iyi şekilde kazandırmak yönünde odaklamaya ihtiyacımız var. Ancak eğitim

gündemine baktığımızda bir yandan müfredatın 21. Yüzyıl becerilerine uyumlu hale getirilmesi çabalarını, öte yandan eğitimde bilimsel anlayıştan uzak konuların gündemde kendine yer bulmasını gözlemliyoruz. Bu da bizi ülke olarak ortak hedefe ulaşma yolunda yavaşlatıyor.

Şunu düşünmeden edemiyoruz!

- Türkiye neden STEM’le, kodlamayla, robotikle, İngilizce’yle çocuklarını daha erken yaşta buluşturan, eğitim kalitesinde uluslararası kıyaslamalarda “parlayan” bir ülke olarak anılmasın?
- Dünya geçmişe göre daha hızlı dönüyor, hiç zaman kaybetmeden, tüm enerjimizi ve dikkatimizi bu yönde yoğunlaştırmamız gerektiğine inanıyoruz.

Sayın Başbakan Yardımcım, Değerli Katılımcılar,

AB ile maalesef derin bir kriz içindeyiz. AB’nin lokomotifi olan, Türkiye’nin de gerek ticaret gerek yatırım gerekse kültürel ilişkisinin en üst seviyede olduğu Almanya ile son bir yıldır sürekli tırmanan gerginlik yaşıyoruz. Hem bu ülke ile hem de AB ile ilişkilerimizi kopma noktasına getirdi.

Oysa Türkiye-AB ilişkileri dönemsel veya bir alışveriş ilişkisi değildir. Bu ilişki, Osmanlı İmparatorluğu’nun ve Türkiye’nin batı ile kurmayı seçtiği bir medeniyet projesinin devamıdır.

AB’nin farklılaştırılmış entegrasyon modeline doğru yeniden yapılanması sürecinde Berlin-Paris-Brüksel eksenini belirleyici olacak. Yeni AB mimarisinin şekillenmesi Türkiye’nin AB yolu için de önemli işaretler taşıyor.

Bu süreçte AB-Türkiye ilişkilerinin üyelik perspektifinin korunarak sürdürülmesi önemlidir. Bu doğrultuda 19-20 Ekim tarihlerinde yapılacak olan AB Konseyi toplantısı Türkiye açısından hayati önemdedir. Aralık 1997 AB Zirvesi’nin hayal kırıklığını değil, Ekim 2005 AB Zirvesi’nin yarattığı umudu ve sevinci yaşamak tüm Türkiye halkının ihtiyacıdır.

Ankara’da teknik düzeyde gerçekleştirilen temaslarda, AB ile Gümrük Birliği içinde olmanın uzun vadeli hukuki güvencesini taşımayan bir Türkiye’nin, üçüncü ülkelerle ticari ilişkilerinin zedeleneyeceği, serbest ticaret anlaşmaları gerçekleştirmekte zorlanacağı teyit edilmektedir.

Son dönemde AB araştırma programlarında Türk araştırma kuruluşları, üniversiteler ve şirketlerin zorluklarla karşılaştığı bilgisi sıklıkla paylaşılmaktadır. Türk paydaşlar, konsorsiyum ortakları bulmakta zorlanmakta, mevcut projeleri sürdürmekte dahi proje ortaklarının çekinceleri ile karşılaşmaktadır.

- AB programlarından dışlanan bir Türkiye, sınırları AB’yi aşan araştırma ve yenilikçilik ekosisteminden de uzaklaşır.

- AB ile Gümrük Birliğini yeni ekonomik dinamikler ışığında güncellemeyen Türkiye, dijitalleşme ile tetiklenen yeni ekonomik düzenin dışına itilir; Dördüncü Sanayi Devrimini kaçıır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin bir parçası olması yönünde ele alınması gereken Gümrük Birliği'nin tarım ve hizmetler alanlarına genişlemesi, kuşkusuz Türkiye ekonomisinde etraflı bir değişim yaratacaktır. Gümrük Birliği müzakereleri, demokratik ekonomik yönetim de dahil olmak üzere, ekonomiyi ilgilendiren pek çok alanda Türkiye'de yaratması beklenen reform dinamizmini tetikleyecektir.

Dolayısıyla ilişkilerin mevcut durumu ve ulusal düzeyde olağanüstü şartlar Türkiye ekonomisini uzun vadeli risklere açık durumda bırakmaktadır. Bu nedenlerle, AB Türkiye için bir milli menfaat meselesidir. Türkiye'nin içinden geçmesi gereken dönüşüm süreci düşünülerek dikkatli adımlar atılmalıdır. Bu konuda sizlerin tecrübelerine güveniyoruz.

AB ve Kıbrıs süreçlerinde yapıcı politika izleme kabiliyeti Türkiye'nin bölgesinde barış ve istikrara katkı sağlayan küresel aktör olarak yükselmesi açısından da belirleyici olacaktır. AB ile ilişkileri güçlenen Türkiye, dünyada da güçlenir. Aynı şekilde dünyada güçlenen Türkiye'nin AB ile ilişkileri güçlenir. Daha demokratik, daha özgür, AB yolunda ilerleyen Türkiye'nin "soft-power" olarak etki alanı genişler, marka değeri hızla yükselir.

Değerli Konuklar,

Şimdi bu genel stratejik çerçeve içinde bazı ayrıntılar ve öneriler paylaşacağız. Daha sonra, Başbakan Yardımcımızın, bizim için çok değerli görüşlerini dinlemekten onur duyacağız. Sayın Başbakan Yardımcımızın ilgi, destek ve samimiyetlerine teşekkür eder, ilerleyen günlerde de ekonomi yönetimimizin üyelerimiz çalışma gruplarımız ile yakın istişarede bulunmaya devam etmelerini temenni ederiz.